

„Dainavos žodžio“ priedas, remiamas Spaudos, radijo ir televizijos rėmimo fondo

JIŠ BOBULĖS MARGOSSKRYNELĖS

PATARLĖS JIR PRIEŽODZIAI

Kur medzius kapoja, tynai skiedros lakioja.

Namų vagies nesugausi.

Savo našta nesunki.

Aukštai lėkė, žamai tūpė.

Už pinigų jir velnias šoka.

MISLĖS

Rudenį gimė, žiemų miegojo, pavasarį augo, vasarų gyvenc nustoj. (Rugys)

Pernai jišai, šiuosmet parai. (Rugys)

Be ko nejiškepsi duonos? (Be plutos).

PASJUOKS SVEIKA

Jaronimas skundzias Stepuliu:

– Toj mano paci Agulė jik ryto nemiegci. Negaliu jos jišmokyc, kad česu miegoc.

– O kų ji daro permak?

– Ogi, durnelė laukia, pakol aš paraisiu.

Paci vyru:

– Petrulia, tai va kap gerai, kad baigias nedėlia. Tai gal pasdarykim vesialesnj nedėlgalj?

– Gerai. Nu, tai lik sveika lik polidzieniko.

Augustė

Jau anūroz sakiau, kad turu labai gerų mielų susiedkėlį, sapcynerių metų sulaukusių Augustį Sebastinaitį. Tai razumna, vesiala, graži mergaitė jir kap visi vaikai myli bovycis, bėginėc, šokinėc, dviraciu važinėc, darži savo bobulai jir motulai pamačyc žolukes ravėc. Labiausiai mergaitei pacinka graic, giedoc jir šokc. Ji jir mokinas Alytaus muzikos mokyklon. Gražu klausyc, kadu jos mažų pirštukų klausoc skripka, smičius, kadu ji tep gražai dūduoja dūdeli.

Augustė žadėj nusvežt savo muzikas Palangon. Ji pagrais jūrai. Tegul bangos paklausis dzūkiškų melodijų.

Augustė lanko Alytaus muzikos mokyklą.

Parodos, tarmių vakarai, edukaciniai užsijėmimai, šventės, susijusios su dzūkų tarmi, Alytaus regioni

Labai smagu prismyc ragėtus ranginius, šventes, parodas, vakarones Alytaus miesto jir rajono mokyklos, vaikų lopšeliuosa-darželiuosa. Dziaugies ragėdamas, kap visosa mokslo, mokymo, auklėjimo vietosa nepamirštama jir dzūkiška tarmė. Dzūkų pulkucio „Šilagėlės“ ansambliu teko pabuvoc Alovės, Venciūnų, Šv. Benedikto, Kroki-alaukio, Vaisodzių, Nemunaicio, Makniūnų, Pivašiūnų, „Dainavos“, Punios, Merkinės mokyklos, Simno jinternati, Alytaus miesto lopšeliuosa-darželiuosa, policijos komisarjati, kur švenčiant kalendorines šventes jir kitas vožnas dzienas buvo pristacytos dzūkiškos programos. Smagu, kap mokiniai laukdami šventių padaro savo darbų parodėlas.

Labai gražiai buvo paminėtos 2009 metais Alovės mokyklon Vasario 16-a jir Žamės dziena. Merkinės pagrindinė mokykla 2009 m. lapkricio 19 dzienų jiškilmyngai paminėj Lietuvovos vardo tūkstantamecį. Slauna Merkinė žinoma vison Lietuvon savo jistoriju. Mokiniai žino, kad per Merkinį važavo šventas Kazimieras, girdžėj ape pravajusius česus, primenancius didziųjų Lietuvos kunigaikščių galybę. Smagu buvo giedoc dzūkiškas giesmelas, skyrtas mūsų Tėvynei.

Vesiala buvo 2009 m. balandzio 18 dzienų apsilankius Dainavos vidurinė mokyklon, kur penktokai sumislino pabūc dzūkais, aukštaiciais jir žamaiciais. Žinia, jir visi storavinos pakalbėc savu šnektu. Buvo darbo jir šilalgėlicėm.

2010 m. mojaus 18 dzienų Alytaus lopšelin-daržalin „Pušynėlis“ buvo surangta labai vožna graži šventė–seminaras „Etninių tradicijų plėtojimas per įvairius muzikinius žanus ir kalbą“. Mažukai šitų gražų namų gyventojai padarė švesių, gerumu užpildzytų programų „Mano šeima“. Teko tik pasdzyvyc mažulių mokėjimu jir galėjimu. Labiausiai dzyvina jų norėjimas mokėc dzūkiškai pakalbėc. Visi bernaiciai jir mergaitės žino daug patarlių, priežodzių, mokinas daug giesmelių. Šituosa namuosa suskambėj mūs protėvių dzūkiškas žodzis.

O kap galėtai pamiršč 2010 m. morčiaus 19 dzienų Alytaus meno jir sporto mokyklon surango II ragoninio vaikų jir moksleivių lietuvių liaudies kūrybos atlikėjų konkursų „Šalcinėlis–2010“. Šitų nepamirštamų

„Šilagėlės“ giesminykės Venciūnų mokyklon.

Dainavos pagrindinė mokyklon dzūkiška pamoka.

Po programos Alytaus Policijos komisarjati.

„Pasakos“ lopšalin-daržalin.

dzūkiškų šventių surangė Alytaus rajono meno jir sporto mokyklos bendruomenė. Tūdzien susrinko, sugužėj mažasni jir dzidesni dzūkuciai su savo mokytojais „Šalcinėlio-2010“ šventėn jiš Alytaus, Lazdijų jir Prienu rajonų. Dziaugiasia atvažavusių vaikų buvo jiš Alytaus rajono mokyklų: Kumecių, Miroslavo, Punios, Butrimonių, Alovės, Makniūnų, Simno, Nedzingės, Daugų. Darželinukai gražai pasrodė jir visus susrinkusius pavesialino.

Jau kų gražai, tai gražai Kumecų vaikai šnekėj dzūkiškai. Nat penkios pasakos pa-

porytos gražu dzūkišku tarmi. O dzūkiškai klegėc mokinius mokino mokytojos Irena Kulavičienė, Jurgita Andriuškevičienė, Sigita Jalinskienė, Tatjana Krugelienė. Etninis būrelis suburtas Miroslavan. Slaunos mokytojos Laimutė Gražulienė jir anksčiau ton mokyklon buvus mokytoja Albina Zambauskienė mokė vaikus protėvių šnekos. Vaikai mėgina ne cik kalbėc, ale jir rašyc eilutes, dalyvavo net Raudondvarin tarmių konkursan jir govė prizinius apdovanojimus.

Taigi mokyklos dzūkų tarmė jyra gyva jir laukiama.